

Yttrande över - Remiss av Slutbetänkande SOU 2022:21 - Rätt för klimatet

Linköpings kommun har fått möjlighet att yttra sig över klimaträttsutredningens slutbetänkande *Rätt till klimatet* (SOU 2022:21).

Klimaträttsutredningen har syftat till att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås genom att klimatfrågan integreras i lagstiftning. Slutbetänkandet innehåller förslag till ändringar i lagstiftningen kopplade till tre olika delar:

- *Främja bidrag till klimatomställningen*
- *Underlätta byggande av elnät*
- *Transporteffektivt samhälle*

Linköpings kommun ser positivt på utredningens syfte och ser att samtliga tre delar som betydelsefulla för att underlätta för kommuner att bidra till att Sveriges övergripande klimatmål kan uppnås.

För området *Främja bidrag till klimatomställningen* har Linköpings kommun tidigare lämnat in synpunkter i samband med att delbetänkandet *En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden* (SOU 2021:21) remitterades. Linköpings kommun har därför valt att inte skicka in ytterligare synpunkter som rör området utan hänvisar till tidigare yttrande.

Linköpings kommuns synpunkter lämnas för områdena *Underlätta byggande av elnät* samt *Transporteffektivt samhälle* nedan.

Synpunkter – Underlätta byggande av elnät

För de delar i betänkandet som rör elnät har kommunens energibolag tillika nätägare Tekniska verken i Linköping AB (publ.) lämnat följande synpunkter:

Tekniska verkens elnätsverksamhet bedrivs genom bolagen Tekniska verken Linköping Nät AB, Tekniska verken Katrineholm Nät AB samt Mjölby Kraftnät Aktiebolag. Samtliga tre är delar av Tekniska verken koncernen. Dessa tre bolag har lokala elnät i Linköpings, Katrineholms och Mjölby

kommun. Utredningens förslag som behandlar elnät fokuserar främst på tillståndsprocesser som berör stam- och regionnät där Tekniska verken alltså inte är huvudman. Tekniska verken har tidigare deltagit i Energiföretagens arbete med koncessioner/tillståndsprocesser och utredningens förslag gällande tillstånd ligger i linje med vad bolaget som experter från branschen har arbetat fram.

Tekniska verken lämnar följande synpunkter kopplade till slutbetänkandets förslag som rör området elnät:

- Tekniska verken tillstyrker förslaget om en översyn av energi- och klimatplaneringen med tillsättning av en utredning. Tekniska verken stödjer en översyn för att säkerställa det långsiktiga och samordnade perspektivet. Tekniska verken anser dessutom att utredningen har en viktig poäng vad gäller att det finns alternativ eller åtminstone komplement till ökad nätkapacitet exempelvis genom att arbeta mer med flexibilitetslösningar, energilager och inte minst att satsa på lokal planerbar produktion såsom kraftvärme. Däribland att säkerställa att fjärrvärme används istället för eluppvärmning där så är lämpligt. Det är en effektiv lösning som tydligt minskar belastningen på region och stamnät.
- Tekniska verken ställer sig bakom förslaget om en stärkt vägledning för fysisk planering. Det är av största vikt att planera hela elsystemet, det vill säga en plan för utvecklingen av produktion som leder till ett balanserat elsystem. Alltför ensidigt fokus på nätkapacitet utan att tänka in hur och var elen ska produceras riskerar att bli både ineffektivt och kostsamt.
- Elektrifiering och nätkapacitet är en utmaning för hela elsystemet och stora investeringar behöver göras på såväl kort som långsikt. Lokala nät behöver anpassas till att klara av såväl ett alltmer decentraliserat nät i takt med exempelvis småskalig solcellsutbyggnad och en elektrifierad transportsektor som en förändrad användning där många fler blir småskaliga producenter.
- Som en lokal nätägare är frågan om en ökad andel decentraliserad mikroproduktion viktig. Detta kommer innebära krav på omfattande förstärkningar i de lokala kvartersnäten på spänningsnivåerna 10/0,4 Kv. Kopplat till denna decentralisering blir även utveckling av säsongslagring betydelsefullt framöver. Även här krävs en fysisk planering som tar hänsyn till elsystemets utveckling för att vi ska få till det bästa möjliga ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Synpunkter – Transporteffektivt samhälle

Linköpings kommun delar utredningens syn på att de transportpolitiska målen inte kan nås genom enbart ökad användning av biodrivmedel och elektrifiering av fordonsflottan. Linköpings kommun välkomnar därför ett tydligare fokus på ett transporteffektivt samhälle där trafikarbetet med personbil, lastbil och inrikes flyg minskar. I översiktsplanen för Linköpings kommun finns strategier och inriktningar för ett transporteffektivt samhälle och det är viktigt att såväl lagstiftningen som Trafikverkets uppdrag bidrar till att uppfylla målsättningarna snarare än att motverka dem.

Linköpings kommun lämnar följande synpunkter kopplade till slutbetänkandets förslag om transporteffektivt samhälle:

- Det är positivt att objekt i länstransportplanerna behöver bedömas som samhällsekonomiskt lönsamma även vid en utveckling mot ett transporteffektivt samhälle där trafikarbetet med personbil, lastbil och inrikes flyg inte ökar. Linköpings kommun ser liksom utredningen en stor risk i att Trafikverkets basprognos, om ett ständigt ökande vägtrafikarbete, blir en självuppfyllande profetia när objekt som leder till kortare restider med bil ofta premieras i Trafikverkets beräkningsmodeller. Som utredningen nämner motverkar detta ofta kommunala strävanden om en minskad biltrafik i framför allt tätorterna.
- Det är positivt att Trafikverket föreslås få större möjlighet att medfinansiera steg 1- och 2-åtgärder enligt fyrstegsprincipen i Länstransportplanerna. Det vore också önskvärt med möjlighet till medfinansiering av utredningar av steg 1- och 2-åtgärder och inte bara åtgärderna i sig. Ofta är denna typ av utredningar komplexa och resurskrävande och kan vara svåra för mindre kommuner att hantera på egen hand.
- Linköpings kommun är mycket positiv till förslaget om att utvidga stadsmiljöavtalen till att även innehålla stöd för gånginfrastruktur. Även möjligheten att inkludera åtgärder för begränsning av biltrafiken som motprestation samt ett eventuellt statligt stöd för drift av kollektivtrafik är bra.
- Vad gäller förslaget om scenarioplanering så vore det önskvärt om Trafikverket gavs i uppdrag att ta fram ett nationellt scenario för vägtrafikens utveckling fram till år 2045 där de nationella miljömålen verkligen nås. I ett sådant scenario bör exempelvis följande viktiga aspekter ingå: livscykelanalys av elbilar och dess batterier med avseende på koldioxidutsläpp, framtida tillgång på världsmarknaden av

tillräckliga mängder biodrivmedel, tillgången på övriga viktiga metaller och grundämnen som är nödvändiga för elektrifieringen samt tillgång och pris på el-energi i framtiden som ska driva transportsystemet.

För Linköpings kommun

Niklas Borg
Kommunstyrelsens ordförande

Kopia till: beredande nämnd